

CONSTANTÍ. MES D'AGOST FESTIU

Miquel Aleu Padreny

MOTIVACIÓ

Cada vegada que enllesteixo un llibret em poso com a deures, posar ordre i netejar tot l'escampall de papers que el fan semblar els "encants", però per la meua manera de fer se'm fa imprescindible, i així poder tenir a mà unes notes, engiponar un article, un llibre, revistes... per poder fer alguna consulta que em pugui orientar per a poder escriure; perquè arreglar el despatx, no costa gaire, amb deu minuts n'hi ha prou, però per a poder tenir a l'abast tot això quan vols tornar a escriure després d'un parèntesi més o menys forçós, tardes més de sis hores... de manera que aquella bona intenció de netejar, no sé perquè no la puc completar; sembla talment que es compleixi com un ritual, o és casualitat que entre les coses que reculls te'n surt alguna d'interessant, suficient com per a donar motiu de començar-ne una altra, ja sigui pel tema que tracta, que fa que actui com un agulló que t'estimuli les ganes de fer-ne un altre.

En el present cas, he trobat entre els papers unes quartilles cosides que fan referència a unes homilies que el dia 2 d'agost del 1990 féu un Caputxí novell, segurament recent sortit del noviciat i que començà –davant la sorpresa de l'auditori–, dient que aquella nit a Barcelona havia fet un show la Madona i que havia estat un èxit, per continuar després el sermó descrivint magistralment la narració de la festa de Nostra Senyora dels Àngels i de la Porciúncula.

Aquestes quartilles formaven part d'aquell lligat que vaig fer amb el nom de *Rembles Místics* en el qual seguien les descripcions al santoral del mes d'agost i alguna cosa més.

Jo ara, com si fos un deure de vacances, aniré relatant part del santoral del mes d'estiu que comença el dia primer, amb sant Feliu.

Sant Feliu, màrtir

AGOST FESTIU

Pel mes d'Agost
el poble de Constantí
és el mes festiu del món
comença per Sant Feliu
i acaba per Sant Ramon.

I així celebren el Sant
i n'hi diuen onomàstica
que no el volen pas confondre
amb el seu aniversari
especialment les dones
quina edat, és molt elàstica

i els de Constantí
els que celebren el Sant
prefereixen dir-ho així
que és com s'entén la gent
que no s'han mogut d'aquí

posant-ne a un per data
quedaríem malament
si els nomenem tots
farem massa saragata
mentre... anirem dient

Feliu Apòstol i
l'Angeleta Sabonera
Cristòfol de cal Medí
Domingo de Ca la Fustera

I ara ens trobem amb dubtes
i vosaltres ja m'ho direu
perquè a una li diuen Nieves
i a l'altre li diuen Neus?

És que per l'agost
un mes de molta calor
i hom queda transfigurat
doncs amb tantes fogueres
a Llorens ja m'han cremat

i així veus que anem
com la Marieta dels ous
del rovell
fins a la Clara

i celebra Santa Clara
la nena de Cal Ciurana
que li diuen la Clareteta
perquè queda petiteta

I després de l'Assumpció
Marietes abundó
n'hi ha per totes les cases
com els Joseps i Joans
per no citar els ases

Podriem començar
a la que han estat la mecenes
per a vestir als gegants
i mobilitzar les Festes

La Marieta Brunet
i l'Assumpta Llorigó
la Maria Marinera
i l'homònima del Racó

La iaia de Cal Bassó
la Maria Cunillera
i la que ho agafa tot
la Marieta de Feliu Bosc

però no ens podem estancar
doncs segueix el Santoral

Com són Sant Joaquim i Sant Roc
però que al primer,
coneixen amb diminutiu
i li diuen Sant Quimet

i veus que ho celebren
en Quimet Brunet
i la Quima del Pigat
la Sra. Quimeta de Cal Roig

i mira per on
és Sant Joaquim i Santa Anna
i ho celebra una germana
l'Agneta de Cal Pigat

però de Roc
no sé on s'amaga el sant
que no en trobo per cap lloc
potser a Ca la Caietana?

com succeeix amb Magí
n'hi havia a Cal Medí
però el Sant Agustí
ho celebrava el Petit
de cal Marinera

lo mateix que Bartomeu
-sota de cal Bià
també tenien ramat-
era de Ca la Campanera

Ara el nom de Rosa
era una altra cosa
era més abundant
des de la Roseta Apotecària

a la de Ca la Vicària
i la Rosa Marinera
com succeïa amb Ramon
també de Cal Marinera

però hi havia el Ramonet
que era l'amo de cal Roig
i no deixem de citar
al Senyor Rector

Mossèn Ramon Bergadà
que mira per on
tancava el Santoral del mes
fent una "romería"

que arrossegava a la gent
cap al Mas de Sant Ramon
on hi havia una ermita
que era la més gran del terme

i tenia una cabuda
com moltes esglésies de poble
del nostre Arquebisbat,
hi cavia un bon ramat

i allí hi anava la gent
per acabar les Festes
doncs el mes de setembre
no podies perdre el temps

de recollir la collita
que s'havia de bregar
primer amb l'avellana
i després en el veremar.

SANT FELIU. 1 D'AGOST

Jo sóc fill de Constantí, un poble que sempre s'ha destacat per la seva religiositat i que tenen com a patrons, Sant Feliu i Sant Sebastià, als quals han dedicat les seves Festes Majors, deixant en segon terme Sant Cristòfol, Sant Roc i Sant Isidre Llaurador.

El temple parroquial el tenen dedicat a Sant Feliu, que presideix l'Altar Major, el qual abans de la guerra del 1936 era imponent –com podeu observar a la fotografia que encapçala aquest article–, era d'un barroc florit i sobretot la fornarina central d'unes dimensions colossals. Ara degut a la magnanimitat dels germans Llorigó. En Lluís i Ramon Torrents, ebenistes que tenen els tallers a Barcelona han reproduït tot el seu aparell de fusta, però només fins el primer pis de l'anterior, així doncs li falta ser rematat i el seu nínxol central que estava dedicat a Sant Llorenç.

La imatge de Sant Feliu, ocupava aquella fornícula central i tenia unes dimensions proporcionades tant amb les de l'altar, com amb les del temple, que era un dels més grans de l'Arquebisbat; l'alçada de la imatge rebassava els tres metres i posava en evidència la gran mola de molí que aguanta amb la seva mà esquerra, doncs a la dreta enarbolava una branca de palmera com a signe de la palma del martiri.

Era conegut com a Sant Feliu l'Africà, per un motiu, el color de la cara era més morena o fosca que les de les altres imatges. Segons la tradició nasqué a Mauritània, estudiant a Cesària, lloc situat a l'actual Algèria, des d'aquest país es traslladà, junt amb altres companys, cap el nord de la Península Ibèrica, on després hi hagué Catalunya, on es dedicaven a la predicació de la doctrina del Crist, motiu pel qual foren perseguits, arribant a ser empresonats, torturats i a la fi executats; referent a Sant Feliu, es diu que en front d'on avui hi ha Sant Feliu de Guíxols, el carregaren a dalt d'un bot i se l'endugueren cap el mar, li lligaren una mola al coll i el tiraren per la borda, d'aquesta manera amb el pes de la mola, no podia surar, però la tradició continua dient que la Providència li trencà la corda que el mantenia a la mola i d'aquesta manera aflorà a la superfície, on fou recollit el seu cadàver per gent compassiva i diu que es conserva el seu cap com a relíquia, a la ciutat de Girona, mantenint-la recoberta de plata en forma d'urna, per a poder ser adorada pels feligresos. El Bisbe de Narbona monsenyor Rusticus, li dedicà una basílica l'any 459.

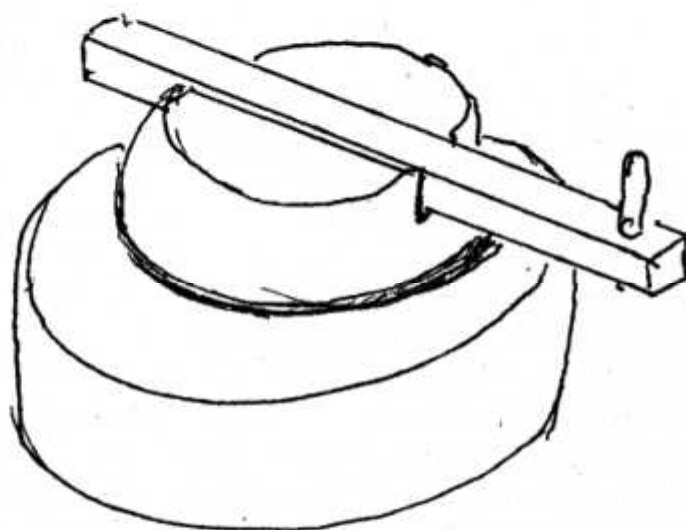
A l'escoltar aquesta narració, en la meua infància, i al veure les dimensions d'aquella mola, hom no s'explicava com ho podrien manejar dins d'una barqueta, doncs pel seu pes, encara que diguessin que la tiraren per la borda, ho veia com a impossible, més aviat hi havia la possibilitat que es volqués la barqueta.

Aquesta mena de dubte no el vaig aclarir fins la meua vellesa, al veure al museu que estaven exposades unes troballes de moles de molí romanes, però que no tenien aquelles dimensions, eren com una espècie de molinets que es movien a mà, que constaven de dues peces, una la solera que quedava fixa i que tenia a la part superior una concavitat amb el forat al mig i una altra anomenada voladera que tenia la part inferior de forma con-

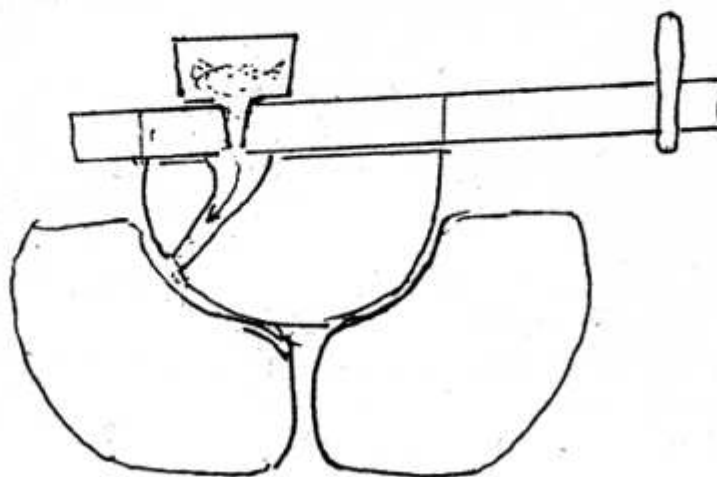

vexa i que encaixava amb la concavitat de la base. Les dimensions eren, la inferior tenia un diàmetre aproximat de dos pams i la superior era més petita i portava una nansa on s'hi podia acoplar un mànec de fusta perquè fos menys pesada al girar. Ara comprenc que la mola de molí que lligaren al coll de sant Feliu corresponia a aquesta classe de molí. De manera que la tradició no deia cap mentida sobre la mola de molí, però els artistes desco-neixedors de l'existència d'aquests molinets, escolpien el millor que sabien una roda de molí, fins i tot amb el detall de totes les estries.

Així es pot observar, les dimensions enormes de la mola que aguantava la imatge que hi havia a l'altar. L'altra fotografia, treta del Full Parroquial de Constantí, era d'una altra imatge més petita, potser de l'antiga església, però segurament fou la que acollaren a la peana per a portar-la a les Processons. Allí la mola no té tanta dimensió.

En la ranura superior algun enginyós va poder engiponar com una maneta que augmentava el radi i facilitava la seva mobilitat.

Un altre hi afegí un dipòsit, per posar el gra, que feia d'embut o tremuja per enviar-lo entre les moles

A l'església de Constantí s'hi celebraven unes funcions religioses que no es veien en cap altre poble, fins i tot els de més categoria com a la Prioral de Reus o a les Arxipresbiterals com la de Valls, fins i tot us diré que a la Catedral de Tarragona, només eren superades per les Misses Pontificals...

Això es devia a dues coses, en primer lloc que tot i ser un poble, hi havia cinc capellans, el Sr. Rector, dos Vicaris, un Organista Rector jubilat, que era fill del poble, al que s'ha d'afegir una gran activitat, moguda pel dinamisme del Sr. Rector Mn. Ramon Bergadà; allí en moltes misses d'un simple diumenge, senties com cantaven la Missa de Perrossi, doncs a més de l'orgue hi havia l'escolania i un cor d'homes amb les veus de tenor, baix o baríton, però és que a més de les misses, allí no paraven de fer Triduos, Octavaris, Novenes i Processons a mans plenes i que jo sàpiga, era l'únic poble que havia aconseguit establir les Quaranta Hores d'Exposició del Santíssim.

Per altra banda, a més del Personal, hi havia la Magnificència del temple, per la gran quantitat d'objectes sagrats, a més de les relíquies, degut al mecenatge d'un canonge fill del poble, el Dr. Pere Cerdà que fou Catedràtic del Seminari i Canonge Penitencier, potser degut a aquest càrrec, moltes de les donacions penitencials anaven a parar al poble entre les donants, ja citava a la caritat de Donya **Laieta** de Casa Foixà, al Dr. Pere es deuen obres com el reforçar, la cúpula i afegir-hi el copulí (o lluernari) tots els vitralls, tant els tres rossetons com les de les finestres, l'orgue que havia estat cremat per un llamp; la pavimentació, substituïnt la rajola per la pedra, les piles d'aigua beneïda. Tot el reixam, font del Baptisteri com de les capelles del Santíssim i Verge dels Dolors, com la del Presbiteri i els "Ambons", una trona a cada costat, els confessionaris i els bancs de moltes d'aquestes obres, tenien com a autor l'Arquitecte Jujol. On es lluí molt fou en la roberia. No es limitava als Ternos –casulles i capa– doncs la draperia s'extenia als penjolls per als faristols, tant de l'Altar com de les **trones** i a més per davanter de la taula de l'altar una cosa encara més rara com el tapa comes que es posava quan estaven asseguts els sacerdots oferents, mentre es cantava el Glòria, Credo o mentre es predicava el Sermó o Homilia, allà al banc, el banc tenia una capacitat limitada per a tres, doncs el que portava la Capa Pluvial s'asseïa en un tanboret per a no aixafar la capa.

Eren cèlebres els Tres Terns de Constantí, el vermell que s'utilitzava el dia dels seus Patrons, Sant Feliu i Sant Sebastià, per haver mort martiritzats, el blanc pel segon dia de la Festa Major, la Mare de Déu dels Àngels i no cal dir per les Pasqües, Nadal, Resurrecció i Pentecosta, sense oblidar la diada del Corpus, i el verd pels dominicals i altres festes de precepte. Venia molta gent forastera només per a poder observar aquest bé de Déu de robes.

I així a la Festa Major d'estiu i especialment si coincidïa en divendres el dia de Sant Feliu, es podien observar els "Tres Ternos", doncs el dia del gos queïa en diumenge i podien veure el de color verd.

El Terno consistia en una casulla de guitarra pel celebrant, unes casulles dalmàtiques pels ajudants i una capa pluvial.

Entre tot el que he explicat, ja podeu imaginar-vos que allò, a més de la religiositat, era verdaderament un espectacle, doncs s'acompanyava del Sermó (moltes vegades reservat per a capellans fills del poble) o a uns sacerdots o frares coneguts per la seva oratòria, i a més de tot això, la part musical acompanyada per la música de l'orgue, que per la Festa Major solia ser reforçada per instruments de vent de l'orquestra forana que havien llogat per a les serenates o pels balls de l'envelat.

A la tarda no hi podia faltar la processó, aquí a Constantí fou el primer poble on per evitar cremades i taques de cera, la jovenalla substituïa el ciri per una flor.

Entre les festes profanes a més de la ballaruca a l'envelat es ballaven sardanes abans de dinar i es feia una serenata cap a la vesprada prop del sopar i pels més joves cossos i cucanyes, curses de sacs i molts anys carreres de cintes amb bicicletes.

Recordo que celebraven l'onomàstica el Feliu de Cal Bosc (del carrer de la Costa) el Feliu de ca l'Apostolí del carrer de Sant Pere, el Feliu Batllori o del forn i el Feliu Forgues de la baixada del Llorigó.

SANT CRISTÒFOL. 2 D'AGOST

A Constantí, sempre havien dedicat el segon dia de la Festa Major de Sant Feliu, a Sant Cristòfol, que era un dels Sants en el qual es tenia més devoció i que era catalogat, junt amb Sant Sebastià i Sant Roc, com a vertaders "pesticides" –valgui la paraula–, doncs eren els que s'invocaven amb més freqüència davant de qualsevol calamitat. Amb seguretat que per aquest motiu se'ls havia situat en el mateix altar –mireu la fotografia–, així doncs, no era fins el tercer dia quan es celebrava la Mare de Déu dels Àngels.

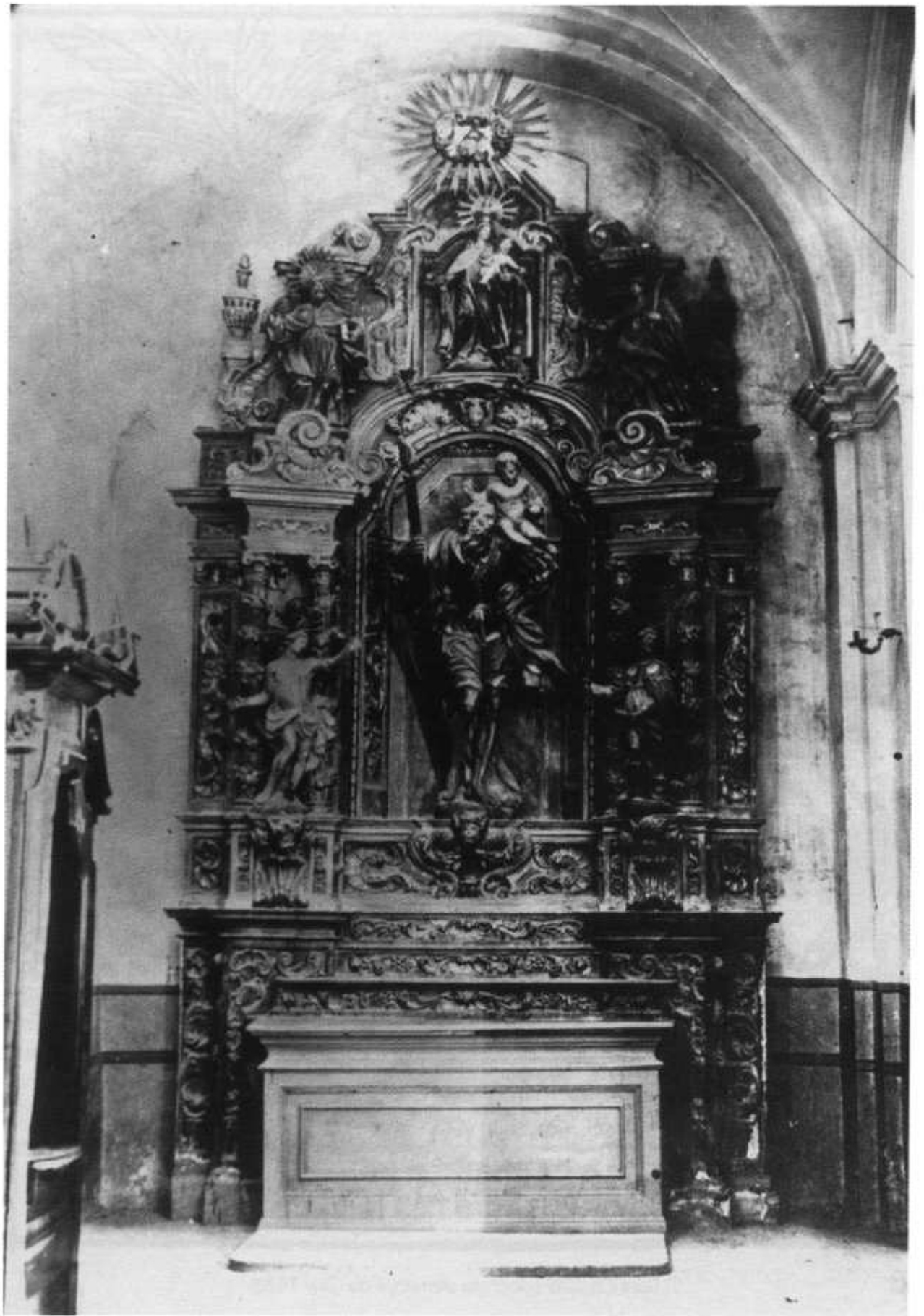
Ara s'ha traslladat la festivitat del Sant al mes de juliol i el dia de Sant Cristòfol és el dia destinat a beneir els cotxes a motor i els xofers, així doncs queda lliure el segon dia i es celebra la festa de la Porciúncula, la qual descriurem després.

Però aprofito per a recordar que a Constantí, jo coneixia les que celebraven la seva onomàstica, l'Angeleta Sabonera, casada amb Tomàs del Centro i la seva filla companya de la meva germana i que acabà essent mestra de Flix, i a més l'Angeleta de cal Roig, casa on servia.

Sant Cristòfol, màrtir cristià, nascut a Síria o Palestina i batejat per Sant Babilàs, Bisbe d'Antioquia, trobà la corona del martiri cap el 258, en temps de Deci. A l'Edat Mitjana s'hi tenia molta veneració a aquest Sant Màrtir com a advocat que preservava del perill del foc, de l'aigua, dels terratrèmols, i en general de la mort per accident. Segons la llegenda era un home "herculi" que es guanyava la vida traslladant els viatgers d'un costat a l'altre d'un riu. Un dia es carregà a les espatlles un nen, i va notar un pes tant gran com si portés el món damunt. El nen era Jesús Creador de l'Univers. Se'l representa artísticament amb el Nen Jesús al coll –interpretació del seu nom en grec *Christoforos*, el que porta a Crist–. Era freqüent a l'Edat Mitjana pintar i esculpir la seva imatge de grans dimensions, ja sigui un relleu o una escultura, amb ponts i camins freqüentats. Modernament, com he dit, és patró dels automobilistes, ara es celebra la seva festa el dia 10 de juliol. A Constantí li dedicaren el primer carrer fora de la muralla, d'aquí que en comptes de carrer, li diuen Raval de Sant Cristòfol.

Sant Cristòfol (xilografia alemanya de l'any 1423)

NOSTRA SENYORA DELS ÀNGELS I LA PORCIÚNCULA. DIA 2 D'AGOST

Jo, mentre pugui
assisteixo a la primera missa
dels Caputxins

aprofitant l'avinentesa
d'ésser una església
que és prop de casa
i té molts serveis

i dóna la casualitat
que per aquestes dates
la seva comunitat
va cap a la Casa Mare

sigui per fer uns recers
o per fer exercicis
o practicar un retiro
amb molts components

i ho fant
aprofitant les vacances
de molts dels feligresos
per aquestes temporades

I al seu lloc
solien celebrar les misses
el Clero Secular
de la nostra ciutat

amb sacerdots lliures
de deures parroquials
prèviament designats
per les autoritats

Hem de recordar que l'origen de la Porciúncula no és res més que una petita part de terreny pertanyent als Benedictins de Subacio, un espai del bosc d'on sorgia també una petita capella, dita popularment Santa Maria dels Àngels, perquè s'hi havien sentit veus angelicals.

El 1209 un cop aprovades les regles de l'Orde, Sant Francesc obtingué dels Benedictins l'ús del bosc i de la capella i aquí sorgiren les primeres barraques o cabanes dels seguidors i la Porciúncula es convertí llavors en el punt de recollida, en el Quarter General dels Franciscans.

SANT DOMÈNEC. 4 D'AGOST

A la meva infància, quan vivia a Constantí després del dia del gos, tercer dia de la Festa Major, encara continuaven les festes, ni que fossin d'altra manera i entre elles hi havia "Santo Domingo de Guzmán" –llavors no deiem Sant Domènec-, el qual fou fundador del rosari. A Constantí es tenia molta devoció per aquest rés, i quasi tots els diumenges de l'any, a la primera missa, que es deia a primera hora, entre les quatre i les cinc de la matinada, quan encara era fosc, perquè els pagesos no perdessin el precepte, però quasi sempre es resava el Rosari de l'Aurora, i almenys una Dena cantada. El cant d'entrada, quasi sempre era aquest, en castellà:

Viva María
viva el Rosario
Viva Santo Domingo
Que lo ha fundado

Aquest dia, 4 d'agost, encara es feia amb molta solemnitat, doncs anava acompanyat el cant amb la música de l'orgue, entre altres coses perquè l'organista que hi havia llavors, es deia Domingo, era de Ca l'Antònia Fustera, i una de les maneres de començar la celebració era anant al Rosari de l'Aurora, per acompanyar aquelles velletes que hi anaven amb el vel negre i faldilles del mateix color, quasi totes desdentades, perquè en aquell temps no eren tant presumides o no podien posar-se dentadura postissa, malgrat això i tot i que al tancar la boca els hi tocava la barbeta a la punta del nas, al posar-se a cantar, sortien unes veus atiplades, fins i tot ensopranades, que deleitaven les oïdes. Encara recordo que quan acabaven la missa i el rosari, com a cant d'acomiat deien:

Salver Virgen Pura
Salve Virgen Madre
Salve Virgen Reina
Reina Virgen Salve

A més, el cant de l'Ave Maria del Rosari, ja era amb una solfa festiva, doncs seguia el compàs 3 x 4 o sigui el d'un Vals.

Aquesta tonada, era la mateixa que es feia a les processons de la tarda dels diumenges del mes d'octubre, el mes del Rosari i que seguia pels carrers de les Creus, Costa, Mitjà i doblegaven pel carrer de la Mare de Déu fins al carrer Major, i que no deixaven fins a entrar a l'església.

Com a anècdota, un any el Maties de Cal Medí, del carrer Mitjà, des de l'entrada de casa seva acompanyà l'Ave Maria, amb acordió, cosa que no agradà al Sr. Rector Mn. Bergadà, el qual el recriminà; ell deia que no cometia cap irreverència però el Rector ordenà que es continués el Rosari resant sense cantar.

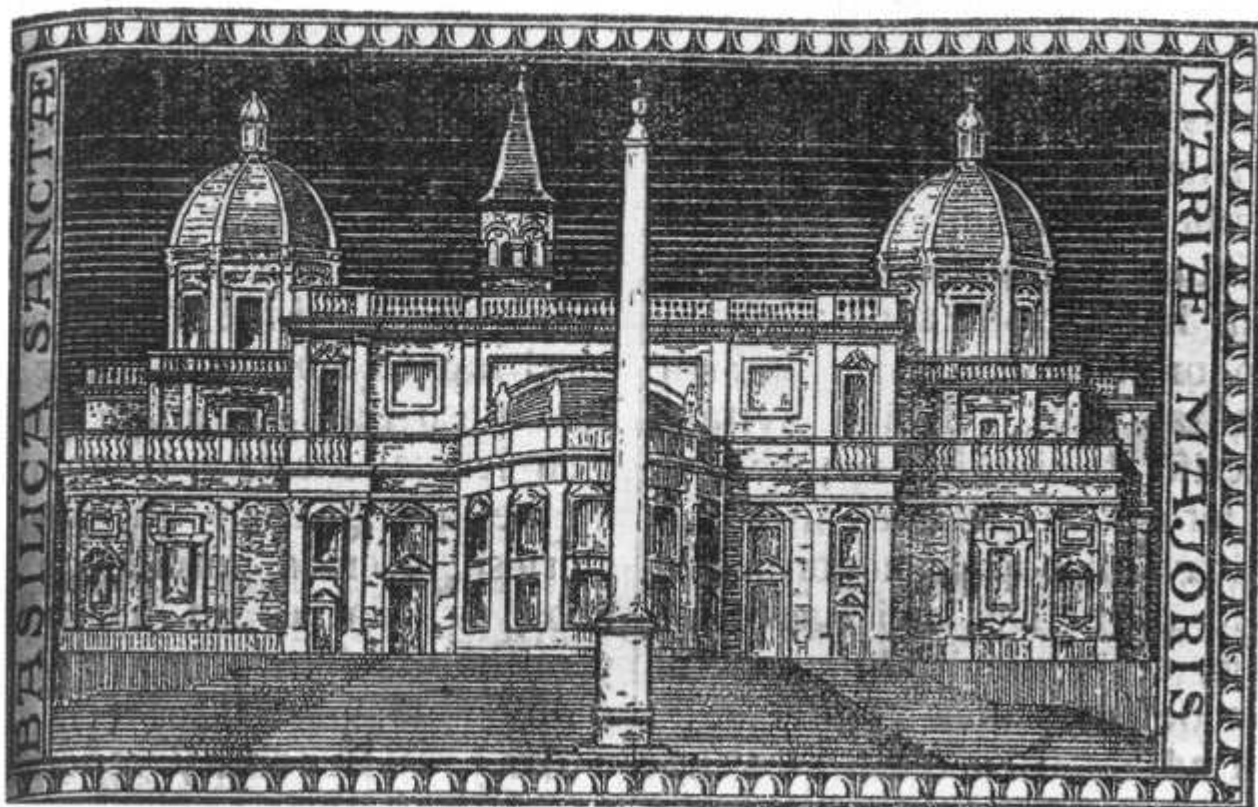
MARE DE DÉU DE LES NEUS

La festa de la Mare de Déu de les Neus, si no queia en diumenge, no es celebrava amb tanta pompa com la de Nostra Senyora dels Àngels, per allunyar-la de la Festa Major Gran de Sant Feliu, però no hi mancava el seu interès, primer pel fet miraculós de nevar el mes d'agost i després al comprovar la immensitat del temple que varen construir, que després del de Sant Pere del Vaticà, era el més gran de Roma, per això era conegut pel nom de Santa Maria la Major, doncs ocupava la totalitat d'aquell terreny que quedà nevat i que havia quedat limitat com un solar.

I encara ens interessa més, perquè la reconstrucció del temple, que es féu a conseqüència del seu enderroc ocasionat per un terratrèmol, fou a càrrec d'Espanya i diuen que en la decoració del seu artesonat, s'emprà el primer or americà que arribà a Espanya. A la fotografia es veu la immensitat d'aquella nau basilical, ornada amb aquella columnata. En fron de la façana, ens feren una fotografia l'any 1990, amb ocasió de la beatificació del "Hermano" Jaume Hilari, en la qual actuavem com a testimonis en Josep Torrens i jo. Ell ja no pogué assistir a la canonització, perquè li hagueren d'amputar les dues cames (a.C.s).

A Constantí jo coneixia una "Nieves", filla de l'Elvira de la llet, que vivia al carrer de la Costa, sota de cal grossus i a més una Neus que no sé de quina casa era, però vivia cap dalt al castell.

Aquesta festa a Constantí, encara que només es celebrava en diumenge, tothom treballava, no obstant hi acudia molta gent, els semblava com una continuació del dia de Corpus o de l'Ascensió, que estava pendent de l'Evangeli i del Sermó que el seguia, que solia ser sempre molt emotiu.

A Roma el 1990, quan Josep Llorigó encara tenia les dues cames, vam anar a la beatificació del H. H. Jaume Hilari. No assistí a la canonització.

FESTA DE LA TRANSFIGURACIÓ. 6 D'AGOST

En aquell temps, Jesús prengué a Pere, Joan i Jaume i els dugué dalt d'una muntanya a pregar. Mentre pregava, es trasmudà l'aspecte de la seva cara, que es tornà resplendent com el sol i els seus vestits blancs com la llum.

Recordo, que quan érem infants, a l'escoltar tant l'Evangeli com el sermò, ens passava una cosa semblant al que passà als Apòstols, doncs la seva esgarrifó se'ns transmetia a nosaltres, només pensant que de sobte Jesús, anant al seu costat –crec jo que molt tranquils– de cop i volta se'ls encenia agafant la forma d'un foc dolcíssim que no cremava però enlluernava, deixant-los per aquest motiu com adormits, sense veure res fins després, és clar, amb l'observat, crec jo, que encara quedarien més espantats. Mentre baixaven de la muntanya, Jesús els manà que no diguessin res d'aquella visió a ningú.

Però pensaven que al pujar a la muntanya i en aquell temps, segur que suarien molt i que van arribar dalt cansats. Però el que hi varen trobar, els va fer oblidar el seu cansament. És que des de dalt es veu d'una altra manera, amb una altra perspectiva. Allí es reconeix, que val la pena el cansament i l'esforç. I durant els dies que segueixen, quan sents el cruiximent, recordes tot el que vas veure i continues pensant, que val la pena.

Ara fins el dia de Sant Llorens encara que hi hagi altres Sants al Santoral i es continuessin les misses, eren uns dies que no trascendien al poble, era com una mica de descans, pel traspals que suposava que des del primer dia del mes, que no es parava de celebrar festes.

SANT LLORENÇ. 10 D'AGOST

Els de Constantí, sempre celebraven amb una mica de pompa la festa de Sant Llorenç, tindrien el seu motiu, quan li reservaren un lloc a la seva imatge, coronant l'Altar Major per damunt de Sant Feliu. Podeu observar a la fotografia com destaca platejada la graella geganta que subjecta amb la ma dreta. Jo crec, que aquí passà quelcom amb l'escultor, al que contarem amb la de Sant Feliu i la mola de molí. Aquí l'escultor de Sant Llorenç, arreplegà la paraula de graella al peu de la lletra i així l'escolpí, seguint la forma de l'estri de cuina que té la forma d'una reixeta amb quatre potes i un mànec, i que serveix per a fer coses a la graella, és a dir al foc directe, sense descansar directament sobre les brases.

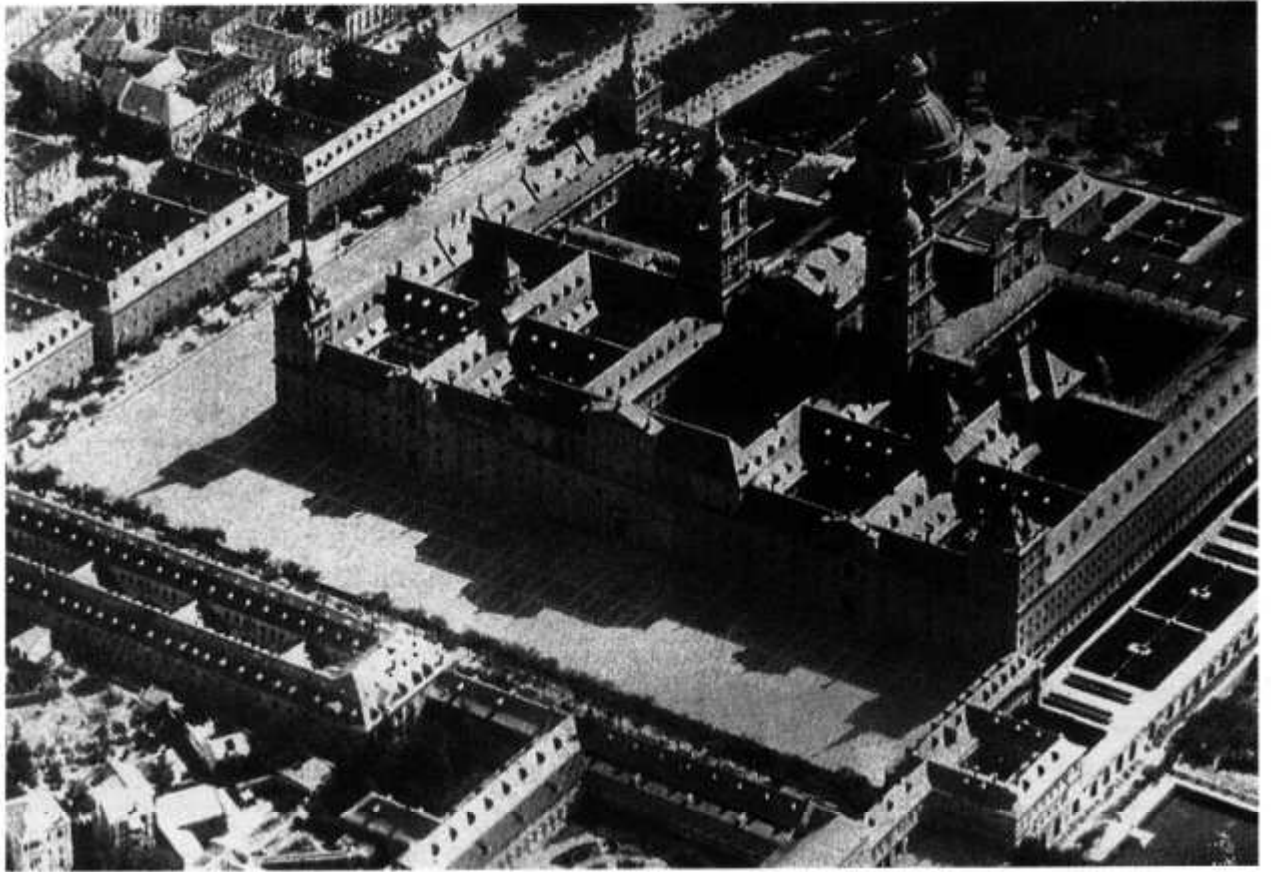
Sobre això ja ens feia una advertència el Sr. Llurba –vellet–, quan ens explicava coses d'història o de costums i ens explicava, referent a la graella de la imatge de Sant Llorenç, que allò no volia dir que la graella que va ser rostit Sant Llorenç, tingués la mateixa forma, doncs el Rei Felip II, diu que construí la planta del Monestir de l'Escorial en forma de "parrilla" i com podreu observar en la fotografia, quasi aèria del Monestir de l'Escorial, la forma de la graella no és igual, és a dir, que la ferramenta, en comptes de disposar les barres d'una manera paralel·la, com té la de l'Altar Major, o la graella de casa, aquí és com a quadricular. Pel cas és el mateix, doncs al pobre Sant Llorenç el cremaren per martiritzar-lo amb un objecte de ferro, com per exemple una "barbacoa" o cosa semblant, la qüestió era poder cremar-lo.

Tant la gent de Constantí, com tota la pagesia solen dir, que el dia de Sant Llorenç, és el dia més calorós de l'any, no és res d'estrany, doncs cau aproximadament en mig de l'estiu. Així s'hi refermen la gent dels Pallaresos, que el tenen per patró i celebren la seva Festa Major.

Malgrat la popularitat d'aquest Màrtir, no hi ha gaires testimonis de la seva vida.

El que més recordem de Sant Llorenç és allò de la graella, però possiblement no recordem tant que, com a diaca de l'església de Roma, estava encarregat d'atendre els

pobres. I tampoc no recordem gaire, que l'emperador romà de torn, més interessat a fer-se amb els diners de l'església que a eliminar la nova fe, quan va demanar al diaca Llorenç que li lliurés les seves riqueses, va obtenir per tota resposta, una declaració solemne en el sentit de que les úniques riqueses de que disposava l'església, eren els pobres a qui servia. Avui els pobres, es troben en el centre de les nostres preocupacions? podem dir que els servim amb totes les nostres forces?

Constantí, tenia dedicada una capelleta votiva a Sant Llorenç, però no puc recordar el lloc o en quin carrer estava bastida.

SANTA CLARA. 11 D'AGOST

Era una donzella agraciada de la noblesa romana que va néixer a Asís l'any 1194, diuen que per la classe de família tenia coneixença o relació amb Francesc, fins i tot relació amorosa, però no de manera carnal, sinó espiritual, doncs enamorada del missatge de Sant Francesc, s'escapà de casa seva per seguir el seu mestratge i amb ell fundà l'Orde de les Clarisses; aquesta escapada motivà una baralla entre les dues famílies que es creien que emparentarien i els resultà fallit el que esperaven d'ambdós fills, i atiat pel pare d'ella, el pare de Francesc perseguí el fill per haver adoptat aquella classe de vida, motiu pel qual el deseretà.

Amb aquests disgustos, la salut de Clara era delicada, doncs la seva vida fou un treball constant per assolir la pobresa, i als 18 anys a la petita església de Santa Maria dels Àngels (La Porciúncula) es consagrà a Crist seguint l'esperit de Sant Francesc. Vivint una pobresa netament evangèlica.

Recordo que, quan era petit, una noia de Constantí es féu clarissa, però abans d'entrar al Convent de Clausura, es tallà la cabellera per a ornar el cap del Sant Crist de la Parròquia i li feren una perruca tant llarga que li arribava fins la cintura.

LA DORMICIÓ. 14 D'AGOST

A la meva joventut, encara que s'establia la distinció entre les paraules i el significat de l'Ascensió i l'Assumpció, la primera referent a Jesucrist quan pujà al cel per ell mateix i la segona en la qual no fou automàtica –valgui la expressió– sinó assistida, és a dir, que no pujà al cel, sinó que fou pujada per mitjà dels Àngels. Això ja ho recull mossèn Cinto Verdguer, al versificar els Misteris del Rosari i en el primer dels de Glòria gosa dir:

Jesús puja a la Glòria
des d'una serra
i canten sa Victòria
els Cels i Terra

i en el quart Misteri diu:

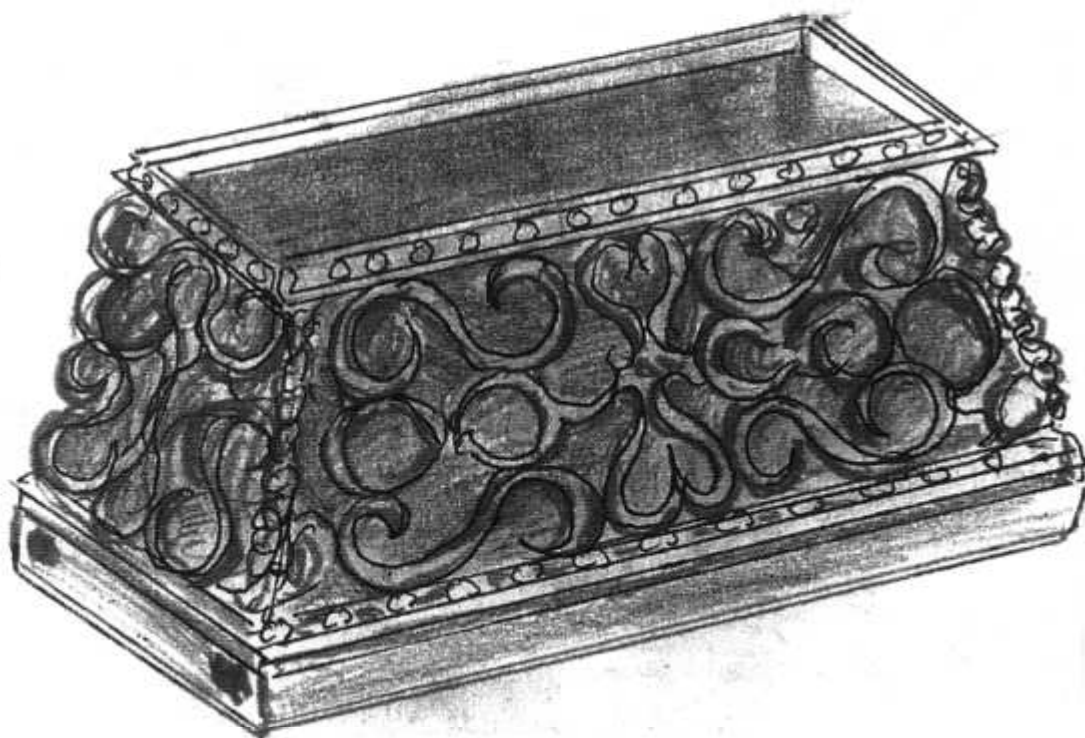
Al Cel en ales d'Àngels
fóreu pujada
de Serafins i Arcàngels
tota voltada

Però com he dit, a la meva joventut, la Festa de l'Assumpció, es quedava resumida al seu enterrament, és a dir es resumia a una iteracció però no amb tanta pompa com el del Sant Enterrament de la Setmana Santa.

Precisament a Constantí, tenien un catafalco –com una espècie de misteri de Setmana Santa– que era la Llitera on reposava el cos de la Verge i que superava artísticament a la que hi havia a la Catedral de Tarragona.

La Llitera era una obra artesana, amb una filigrana abarroçada treballada amb fusta i després daurada, quasi us diré del Rococó pel seu treball –com els de les cornucòpies– i que emmotllava a manera de gran taut, però que l'ànima de l'artista no el podia tancar ermèticament, perquè la Verge no era difunta, sinó dormida i per tant respirava, per això la seva consciència no podia posar-la en una caixa tancada.

No he pogut trobar cap fotografia de la Llitera de Constantí, i pel que recordo les dimensions aproximades de la qual eren 2 metres de llargada per un d'amplada i un altre d'alçada –això com a record d'un infant de 10 anys, però que ara rebassa els 95–, tot i no ser massissa el seu pes era considerable, doncs eren necessaris 8 homes per a carregar-la a l'espatlla, per aquest motiu es va construir una base mensular amb faldilles per descansar quan es feia la Processó de l'enterrament.

Dibuix, amb filigranes d'una Llitera

Llitera amb la Verge dormida reposant sobre la mateixa

Jo he fet uns dibuixos, fins i tot he intentat fer-ne un de tres dimensions, només per a explicar esquemàticament una Llitera, però que per desgràcia ni s'assembla. Era una obra d'art envejable, que fou destruïda i cremada a la revolució del 1936.

La Llitera es dipositava, durant el Tridu al centre del creuer de l'església i sobre un entarimat enfaldillat com un catafalc per a poder ser vista i el dia de l'Assumpció a la tarda sortia en Processó, com ja he dit, com un enterrament.

Des de la proclamació del Dogma de l'Assumpció pel Papa Pius XII, ara es celebra la vigília, el 14 d'agost, festa de la Dormició, que si que s'hi posaria la Llitera, ara el dia de l'Assumpció, el dia 15 d'agost es celebra la pujada al Cel, amb ales d'Àngels, de la Verge Maria cap a la Glòria!

EL DIA DE L'ASSUMPCIÓ. 15 D'AGOST

Fou el Papa Pius XII
qui establí el Dogma
de l'Assumpció de Maria
amb cós i ànima, al cel

Fins llavors, la devoció
era la tradició
que es transmetia
de generació en generació

Que la mort de Maria
fou una dormició
que el seu cos
no es podria

Diu que durant tres dies
es quedà dormida
en mig de la companyia
dels dotze Apòstols

Els hi tanca els ulls
i no els parlava
però el seu cos
exhalava uns perfums

que, els extasiava
sense parlar
els resava
i la contestació

a aquella oració
no era rasa
era una cançó
però acompanyada

d'una melodia
de música celestial
a més ajudada
per una gama de veus

que no eren humanes
doncs eren pronunciades
per boca d'angelets
de la Cort Celestial

Passats els tres dies
en aquell dormitori
convertit en oratori
ple de consols

pels dotze apòstols
Maria es movia
i els ulls els obria
uns ulls d'alegria

envers els amics
i així es despedia
cap a la Glòria
amb ulls de Misericòrdia

S'obria un camí
que pujava al cel
una Carrossa Gloriosa
i quin contingut

la Dóna més formosa
que mai heu conegut
la Mare de Déu
i que ja mai veureu

La senyal que deixava
com una Cua d'Estel
plena de querubins
i angelets del cel

i entre tots alçaven
la joia més preciosa
sense ni una taca
doncs nasqué Immaculada

El rastre que deixava
era tot de roses
les més perfumades
i que ens recordava

aquella melodia
que un ditxós dia
escrigué el poeta
Jacint Verdaguer

que diu.

Maria al cel guia
pel camí de flors
anemi i volemi
cantant sons amors

Que bonic és el dia
de l'Assumpció
doncs aquell dia es trobà
allà dalt del cel

amb el Fill
amb el Pare
i amb el seu Amor
amb l'Esperit Sant

Doc, d'amor dolcíssim
que quant descendia
sobre els Apòstols
i la Verge Maria

de foc els encenia
donant força
amb molta fe
i més valentia

per poder predicar
aquella doctrina
que el seu Fill
els havia ensenyat

El Papa Pius XII
aquell dia
anyadia a la Letania
una nova estrofa

"Regina ad Celum Absunta"
a manera de pregunta
però amb contestació

que resi per nosaltres
amb tota devoció
així sia!

SANT JOAQUIM I SANTA ANNA. 16 D'AGOST

No sé el perquè, però en pocs anys, les dates del santoral han evolucionat d'una manera mig anàrquica i que no acaba, doncs han canviat relativament en poc temps un parell de vegades Sants tant coneguts com Sant Joaquim i Santa Anna, el mateix Sant Roc, que ara sembla que vingui amb Sant Joaquim, Santa Isabel de Portugal, etc., cosa que algunes vegades, sobretot en l'acte d'enviar felicitacions porta confusions.

A la meua infància, quan vivia a Constantí, l'endemà de l'Assumpció es celebrava conjuntament Sant Joaquim i Santa Anna, pares de la Verge Santíssima, no sé perquè es celebren en dies diferents Santa Anna, pel 22 de juliol?

Llavors ens feien la seva biografia, dient que Sant Joaquim, provenia de la casa reial de David i que havia nascut a Natzaret, i que el seu nom significava preparació del seguir. Que hi havia quelcom semblant amb la paternitat, allò que succeï al pare Abraham, que no tingueren descendència fins a la seva vellesa.

Es va desposar amb Santa Anna. Els dos esposos foren provats per Déu amb la vergonya de l'esterilitat. Després de molts anys, els hi fou concedida una filla, que hauria d'ésser Mare del Redentor. Segons la tradició el Sant moria als 80 anys, al poc temps d'haver nascut la Verge Maria.

A Constantí celebraven el Sant, la Sra. Quineta de Cal Roig, la Quima de Cal Pigat i el Sr. Quimet Brunet, que era un home molt estrany, que vivia sol amb una minyona, en

una casa molt maca del Camí de Tarragona. Cada any la meva mamà, em feia portar a mà una targeta de felicitació. Jo no el vaig veure mai, em sortia la minyona, em feia esperar i al tornar em donava una peseta.

SANT ROC

A la meva infància, coneixiem la imatge de Sant Roc perquè anava vestit de peregrí amb un hàbit de roba de sac, tapada l'espatlla amb una velona, cobert el cap amb un barret d'ala gran i amb un bastó molt llarg, on hi portava penjada una carabasseta amb un galet, per a portar-hi aigua i a més duia un sarró penjat a l'esquena. Però, el que ens cridava l'atenció, era que solia arremangar-se l'hàbit, per a posar al descobert la seva cama, on hi tenia una llaga a conseqüència d'una ferida mal curada i a més portava al costat un gosset que li llepava aquella llaga.

A Constantí, compartia l'altar amb Sant Sebastià, patró del poble, en un altar dedicat a Sant Cristòfol, la imatge del qual presidia l'altar, i era d'unes dimensions quasi el doble de les dels altres. A més, en la fornacina superior hi havia la imatge de la Verge del Carme.

Se l'invocava contra la pesta i altres calamitats, tant se valien els aiguats, com altres tempestes.

El que no puc dir, és si la festa coincidia amb la de Sant Joaquim. A més de tenir una confraria molt nombrosa, tenia dedicada una capella votiva en un carrer.

En Roc va néixer a Montpeller, en el sí d'una noble família. Ja de molt petit va mostrar una gran pietat, que exercitava amb penitències rigoroses, abstinències i mortificacions diverses. Havent mort els seus pares, va vendre tots els seus béns, i seguint el precepte evangèlic, va repartir-los als pobres i desemparats.

Lliure de tot compromís terrenal, va vestir hàbit de peregrí i va dirigir-se a Itàlia. En aquells temps, començament del segle XIV, una terrible epidèmia de pesta afligia i delmava les ciutats italianes. Però Roc, guaria els afectats, només fent-los el senyal de la Creu. Malgrat això, ell mateix, després d'haver-se allotjat en un hospital d'afectats, es contagià i per no causar noves infeccions, es retirà a una cova, on miraculosament el visitava un gos, que li portava pa i aigua. Una vegada recobrada la salut el gos que li havia llepat amatentment les nafres, es convertí en el seu acompanyant inseparable. Aquí la tradició i la iconografia popular ens presenten sempre el Sant i el cà.

Amb aquest nou company, Roc va retornar a Provença, on per error, fou empresonat i morí l'any 1327, no havent sortit de la presó. Segons Voragine, al costat del seu gos va trobar una cèdula amb la inscripció següent: "Es fa saber a tota persona amenaçada d'epidèmia, que si s'encomana a Sant Roc, s'escaparà per la seva intervenció, de contraure la perniciosa malaltia".

Al cap d'uns quants anys d'haver mort, el cos de Sant Roc, fou portat processionalment per terres d'Itàlia, afligides novament per la pesta. Les conseqüències van ser tant miraculoses, que el seu culte, molt associat al de Sant Sebastià, va començar a estendre's per Europa, sobretot l'Europa del Sud, on ja al segle XV el trobem ben arrelat i documentat a través de les esglésies, de les capelles i dels altars que s'erigien en honor seu.

D'ençà d'aquest moment el culte a Sant Roc es va anar estenent arreu del Principat, sobretot en èpoques de pestes i epidèmies. Actualment són més de quaranta els pobles que el veneren, uns en forma de festes votades, altres celebrant festes majors o de barri, l'endemà de la Mare de Déu d'Agost, diada de Sant Roc, aquest és el cas de Constantí o del carrer del Cós del Bou de Tarragona.

SANT BARTOMEU. 24 D'AGOST

Deixeble de Joan Baptista, fou elegit entre els dotze Apòstols. Se li aparegué Jesús Ressuscitat al mar de Galilea. Predicà l'Evangeli a l'Índia i Armènia, on segons la tradició, fou condemnat i despellat viu, per ordre del seu Governador.

La devoció de Constantí al Sant, pot ser perquè a Centcelles hi hagué un monestir de Benedictins, que el tenien per Patró. Jo recordo d'infant que en una paret enderrocada, encara es mantenia en una espadanya el forat on hi havia un troç de campana i en dèiem Ermita de Sant Bartomeu, però un dia la masovera que en sabia més, ho explicava d'aquesta manera:

I lo que per entretindrem
em contá la masovera
de que temps enrera
i al lloc on estem
hi havia un Convent

I que en una revolució
-van matar a molts frares
i ensorraren el convent
del que només en quedava
un raconet

I que a més d'aquella bassa
amb els peixos de color
en queda un bassot
sense barana
i a on la seva aigua

no arriba al nivell
d'on ara estem
i deia la masovera
que aquell bassot
era al mig del Claustre

En aquell raconet
que quedava del Convent
es veien dos Arcs sencers
i altres mig ensorrats
i unes finestres i un balcó

En aquestes runes encara s'observen senyals d'unes voltes i en el lloc més alt es veu com un finestral on encara jo hi veig un tros de campana lligada a la guitarra.

Jo en faig un dibuix
de lo que recordo
quant era infant
perquè uns anys més tard
tot estava borrat

Al seu lloc hi havia
una parada d'avellaners
molt ben conreats

Restes del Convent
es veu un racó amb
dos arcades senceres
i les altres mutilades
al primer pis un balcó

i dues finestres
i al davant un bassot
molt descuidat ple de llot
i de moltes algues

També hi havia peixos
i en un extrem molts de joncs
vimens i canyota

SANT AGUSTÍ. 28 D'AGOST

Nasqué a Tagaste (actual Algèria) el 354. Malgrat l'educació que rebé de sa mare, Santa Mònica, va passar pels majors estralls en la seva joventut, fins i tot pertanyé a la secta dels maniqueus. Allà a Milà, el trace amb Sant Ambròs i les **llàgrimes** de Santa Mònica el convertiren al cristianisme i va rebre el baptisme als 32 anys. Posà el seu gran talent al servei de la veritat i el bé, va ser sacerdot i el Bisbe de Hipona. Amb Sant Tomàs d'Aquino és el geni més gran, que ha tingut l'església.

Sis mesos després de rebre el baptisme, morí sa mare, Santa Mònica, demanant al fill que es recordés d'ella en l'altar del Senyor.

Morí l'any 480 als 76 anys d'edat.

D'infants, el que més ens agradava sobre Sant Agustí, era quan a la doctrina ens contaven que Sant Agustí anant passejant per la platja veié un xiquet que havia fet un clotet i amb una galleda agafava aigua del mar per a omplir la basseteta, i amb preguntes i observances féu les grans comprances "la immensitat del mar i la grandesa de la innocència".

Aquesta altra anècdota ja és més mundana, doncs bé, succeí a l'Aragó i al començament de la Guerra Civil.

A Sant Agustí, els de Bujaraloz, el tenen per Patró i mireu la coincidència, per la Festa Major de l'any 1936 les milícies de Durruti hi varen fer presència, al veure aquell guirigall i a l'haver entrat per sorpresa, no creien que aquella festa fos en honor de la FAI.

I els preguntaren que passa? que era aquella festada? i els contestaren avui és Sant Agustí, la Festa Major d'aquí. Durruti els contestà "sepan vuestros paisanos, que ahora ja no hay Santos!"

Els van dir, "bién que ellos estaban de fiesta y habían hecho unos gastos que tenían banda de música i les invitaron a una bailada". Els milicians assentiren, i com que estaven cansats i no era qüestió de discutir... "Sea! però como no hay Santos, la Fiesta Mayor será en honor al Camarada Agustín" i tots contents.

Ves per on canviaren el prenom.

DEGOLLAMENT DE SANT JOAN BAPTISTA. 29 D'AGOST

Encara que aquest esdeveniment fou recollit per la gent d'El Catllar, per celebrar la Festa Major, per a dissimular el nom d'aquell acte, ells el titulaven Sant Joan Degollassi.

Hi havia molta relació entre ambdues poblacions, entre altres coses, perquè els d'El Catllar portaven les ramasses de pi per la gran quantitat de forns de pa que hi havia a Constantí, i en quant a mi perquè el meu avi hi havia viscut molt de temps, al molí de Fortuny i que encara hi tenia uns germans que hi vivien.

Però els de Constantí consideraven que era un dels Sants més estimats i coneguts del santoral, començant perquè era cosí de Jesús, era el fill de Santa Isabel i del seu pare el descregut Sant Zacaries, que el pobre quedà mut al no donar crèdit a les

paraules de l'Àngel quan li anuncià que seria pare, doncs per la seva edat i el de la seva muller allò no podia ser, i es quedà mut, fins que va néixer el nen i els parents li preguntaren quin nom li posarien? i degut a ser mut, ja hi anaren proveïts d'una tauleta d'argila amb el seu estilet, però no fou necessari perquè amb veu potent els hi contestà "S'ha de dir Joan"!

De petit, com que era cosinet, jugava amb Jesús i ja de més gran, ell fou el precursor anunciant la vinguda del Messies i batejant a la gent al riu Jordà i començant a predicar i a amonestar a segons qui, per la manera d'actuar en la moral, arribant amb aquestes crítiques fins el mateix Rei Herodes, al qual escoltava i admirava aquella actuació i fins i tot li havia demanat consells, però degut a la insistència de les crítiques –diu l'Evangeli– Herodes envià a agafar a Joan, i el tancà a la presó per condescendir amb Herodíes, muller del seu germà Filipo, amb la qual s'hi havia ajuntat. Deia Joan a Herodes: no és lícit tenir per dona l'esposa del teu germà, per això Herodes l'aguaitava i ansiava matar-lo, però no ho podia aconseguir. I és que Herodes sabent que Joan era un varó just i Sant, el temia i el mirava amb respecte i feia moltes coses pel seu consell, l'escoltava amb gust. Però arribà un dia favorable, en el qual per ser la festa del naixement d'Herodes, va convidar a sopar als grans de la seva cort i als primers capitans de les seves tropes i a la gent principal de Galilea. Va entrar la filla de Herodíes, ballà i agradà tant a Herodes i als comensals que el Rei digué a la noia, demane'm el que vulguis que t'ho donaré, i encara hi afegí amb jurament... Sí, et donaré tot el que em demanis, encara que sigui la meitat del meu regne, i ella sortint per anar a besar a la seva mare, li preguntà ¿què li demanaré? Demanali el cap de Joan Baptista... i tornant a l'instant on estava el Rei li féu aquesta demanda, vull que em donis desseguida en una plàtera, el cap de Joan Baptista. Això contrarià el Rei, però amb atenció al jurament i als que estaven amb ella a la taula no volgué disgustar-la, sinó que envià a un llancer a que portés el cap de Joan en una safata... així el manat el va degollar a la presó i s'endugué el cap que entregà a la noia, qui tot seguit li donà a la seva mare.

SANTA REINA. SANTA ROSA. 30 D'AGOST

Es celebra Santa Rosa
que era filla de Lima
fou la primera Santa
de l'Amèrica llatina

Després, la seguí
l'indi Joan Diego
i a l'època nostra
Fraï Escoba

Per a merèixer el cel
tenen el mateix valor
siguin blancs o de color
lo que pesa es l'amor

Si hom va néixer ric
i un altra en la pobresa
quant són al davant de Déu
no els hi val la fresa

He fet aquesta disgresió
doncs avui és Santa Rosa
però és que el dia d'ahir
era Santa Regina

que a mi no em sonava
entre el Santoral
però en el memorial
ara sí que recordo

que coneixia a una noia
anomenada Regina
i sonava d'aquesta manera
per ser paraula llatina

i així veurem
traduïda al català
com el nom de Regina
equival a Reina

i així en el Santoral
d'aquest mes d'agost
ja des del dia dos
amb la Verge dels Àngels

I que a mig mes seguí
la seva Dormició
i després l'Assumpció
era de presumir

que a l'arribar al Cel
seria distingida i coronada
com a Reina i Senyora
de Cels i Terra

i com a penyora
al nostre favor,
com a Mare i Advocada
dels pecadors

i així es traduia
en nostres oracions
i amb lletra de poetes
amb versificacions

Recordem com
Cinto Verdaguer
amb estrofes magistrals
ens ho feia sapiguer

De Reina l'Etern Pare,
corona us posa
el Fill us diu sa Mare
i l'amor sa Esposa

I quant el naixement
al portal de Betlem
ho torna a recordar
dient altrament

Com brota de l'Aurora
la llum del dia de Vos Reina i Senyora
Jesús neixia

Com és que no ho ignoraven
i perquè no ens eixia
lo de la Santa Reina
que avui és dia

Si en l'Oració
que resem cada dia
en la Salve Regina
ens surt repetida

I en la Lletania
a la Verge Maria
repetim Regina
amb molts d'adjectius

i veus com anem dient:
Reina dels
Àngels
Patriarques
Profetes
Apòstols
Màrtirs

Confessors
Verges
i tots els Sant
i al cel pujada
i del Sant rosari
i de la Pau

SANT RAMON NONAT. 31 D'AGOST

És un Sant
molt català

Diuen que va néixer (1)⁽¹⁾
al Portell de la Segarra
Diòcesi de Solsona
i Partit de Cervera
i morí (això sí)
al Castell de Cardona

Doncs va veure la llum
ja morta sa mare (2)⁽²⁾
i al poble del Portell
va ser "aparegut"
hom queda convençut
amb aquesta explicació

De jove, era pastor
i al saber que el Patró
era Sant Raymon
però de Penyafort
que segons la tradició
diuen que just amb el Rei

Jaume el Conqueridor
i Sant Pere Nolasc
reberen la visita
de la Mare de Déu
i el pobre Ramon
es va extasiar

(1) He posat un (1) al parlar de naixement perquè Sant Ramon no va néixer d'aquí el sobrenom de non-nat.

(2) El (2) ens vol dir que, ja temps enrera es feien cesàries i en aquest cas de forma obligada per lo sobtada.

i volgué ingressar
a l'Orde de la Mercè
i ho va aconseguir
un cop professat
anà a la "moreria"
allà a l'Algèria

on ell volia
i es dedicà a la feina
de tot mercedari
rescatar captius
i a predicar
i convertir natus

Tenia una oratòria
tant prodigiosa
amb paraula sencilla
i tant carinyosa
que no solament
als presos afermava

sinó als guardiants
als que encisava
i els conquistava
i els que convertia
i ho feia en munió
a tota la presó

Al veure la desfeta
els moros el castigaren
de la millor manera
impedir que predicara
ja tallant-li la llengua
o cosint-li la boca

Una cadena a la boca
li plantificaren
primer li foradaren
al bell mig
dels dos llavis
després li lligaren

Davant l'impossibilitat
de poder predicar
un temps més tard
fou repatriat

i al veure el treball
que fou col·losoal

el Papa Gregori
el nomenà Cardenal
però ja reposat
i curat de les ferides
i aconseguint parlar
volgué anar a Roma

per a veure el Sant Pare
que li imposà el birret
però al sortir d'allí
emprengué el camí
com un pelegrí
a un lloc senyalat.

Però durant el viatge
es va trasvalsar
i al passar per Cardona
hagué de parar
pernoctant al castell
i pregant a Déu

I estava insospesat
com si fos dalt del cel
i rebé el Viàtic
de mans dels Àngels
com embadocat
i així va acabar.

Morí l'any 1240
i fou una glòria
per l'Orde Mercedària
i ja canonitzat
passà als altars
i vulguis que no

s'ha convertit en Patró
i a mes Protector
de les parteres
ja que la seva mare
no va veure el part
per això és Non-nat

Els de Constantí
hi tenen una ermita
la més gran del terme;
i pel seu dia
hi solen anar
molts en romeria

Quan era Rector
mossèn Bergadà
aquella romeria
era molt nombrosa
i a més de la Missa
s'hi passava el dia

i per a distreure's
feia alguna rifa
que a tothom tocava.